

A közismert szerző-pszichológus bevezetőjében arról ír, hogy „minden baj a 60-as évek elején kezdődött.” Itt hadd vitatkozzam, hiszen a szerző maga cáfolja, hogy a televízió nem baj, nem átok, csak tudni kell kezelni! Eszköz, amihez érteni kell, hiszen eszközről van szó.

A szerzővel értek viszont mindenben egyet, hogy a „számítógépes játékok, az internet, a szórakozás, a munkavégzés, a kapcsolatteremtés új, csodálatos eszközei”, károsak is lehetnek. Minden bizonnyal így igaz. Vonatkozik ez a megállapítása mindarra, amit kitalált az ember.

Sajátos e könyvben, hogy nincs tartalomjegyzék. Magam sem válogattam a fejezetek között, egyfolytában olvastam végig. Érdekes volt minden mondata, nem lehetett letenni, abbahagyni.

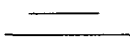
Az is sajátos, hogy nagyon sok amerikai vizsgálat eredményéről tájékozódhat az olvasó. Ismerve a szerzőt, jól tudom, hogy számára a magyar valóság sokkal többet jelent, mint az amerikai! A saját atyai, nagyszülői tapasztalatai rendkívül értékesek. A szerző talán arra gondolva építkezett így, hogy még hihetőbb legyen a saját hazai helyzet, a sok-sok probléma, ami a médiumokból eredhet.

A 60-as években magam is amerikai példákra hivatkoztam elsősorban abban a hitben, hogy ami akkor amerikai probléma, néhány évtized múltán európai, hazai lesz. Ma azonban az internet korszakában, a globalizáció eredményeként tettenérhető holnap minden, ami ma bárhol történik a földtekén.

Ranschburg professzor a televízió gyermekekre gyakorolt hatását elemzi nagy hozzáértéssel, elhivatottsággal. Előbb az „áldással”, a gyermeki megismeréssel, majd az „átokkal”, a képernyőkből sugárzó erőszakkal, a szexualitással, a reklámokkal, azok hatásával foglalkozik.

A kötet befejező része az újabb médiumokat mutatja be a címmel összefüggésben.

Dr. Ranschburg Jenő új könyvéből, az „Élet dolgai” sorozat kötetéből a pedagógusok és a szülők számára leginkább azok a fejezetek hasznosíthatók igazán jól, amelyek a család és a médiumok kapcsolatával foglalkoznak. A szerző az ép, a funkcionáló családokra gondol természetesen, amelyek sajnos szép hazánkban egyre kisebb számban vannak.

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA

főiskolai tanár

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Debrecen

A „Környezetvédelem és pedagógia” című konferenciáról

A debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Felnőttképzési Intézete 2007. február 15-én országos konferenciát rendezett „Környezetvédelem és pedagógia” címmel. Több mint kétszáz résztvevő és tizenkét felsőoktatási intézmény oktatói cseréltek gondolatot a témában. Vendégünk volt a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium államtitkára és főosztályvezetője is.

A világon egyre többen érzik, hogy nincs valami rendben: mintha nem jó irányba menénk, gyorsan cselekednünk kell, ha el akarjuk kerülni a szakadékot, hiszen egyre nagyobb a környezeti katasztrófa veszélye. Ha az emberiség túl akarja élni történelmének ezt a szakaszát,

akkor olyan társadalmi rendszert kell kialakítania, amely képes arra, hogy tanuljon saját viselkedésének rövid- és hosszútávú következményeiből. Olyan társadalmat, amelyben az emberek hozzájuthatnak az életüket befolyásoló lényeges információkhoz, és aktivitásukkal hozzájárulnak ahhoz, hogy az általuk szükségesnek tartott változások megvalósuljanak – mondtam megnyitó beszédemben, mint a konferencia főszervezője.

Havas Péter (tudományos főmunkatárs, OKI Budapest) előadásában kiemelte: A közoktatás innovációja feltételezi azokat a stratégiákat, amelyek az élethosszig tartó tanulás megalapozására és a kulcskompetenciák fejlesztésére épülnek, továbbá cél az oktatási esélyegyenlőtlenségek mérséklése, az oktatás minőségének fejlesztése, a pedagógus szakma fejlődésének támogatása, az oktatás tárgyi feltételeinek javítása, valamint a közoktatás irányításának javítása. A tanulásfejlesztés kényszeríti, hogy a tanulási tevékenységet életkortól függetlenül, általános emberi szükségletnek és a személyes életpálya, karrierépítés elválaszthatatlan részének tekintsük. A helyi környezeti nevelési program akkor lesz az iskola pedagógiai programjának szerves része, ha a helyi tanulás-szervezési szokásokat támogatja. Az iskolában erősödnek és felgyorsulnak a tanulásfejlesztési eljárások, szélesedik a kapcsolat a szülőkkel, a munka világával, erősödik az iskolavezetés és a szervezetfejlődés, a minőségbiztosítás, valamint a pedagógusok személyes és szakmai fejlődése.

Természethiányos korunkban létkérdés az értékracionális kutató-nevelő-oktató universitás visszaállítása. A XXI. században a természet olyan lesz, amilyenné tesszük. Mi magunk alakítjuk a jövőnket tudatlanul, tudatosan vagy céltudatosan (Bothin 1990). Anyagfogyasztás hajszolása helyett a jó munka, a kevesebb több, a boldogság, a késleltetett örömei és önkéntes egyszerűség nyújt valódi fejlődési alternatívát az erősödő lokalizáció, a közvetítők szerepének csökkentése, az innováció körforgalma, a természeti szolgáltatások folyamataival formálódó információs civilizáció önszabályozó hálózati társadalmában – hangzott el *Oláh János (egyetemi tanár, TSF)*. Autentikus kutató-oktató-nevelő universitás című előadásában.

Dr. habil Juhász Csaba–Pregun Csaba (DE) felhívta a figyelmet: A környezetkímélő hulladékgazdálkodás stratégiai elemei: a hulladékok keletkezésének megelőzése, a keletkező hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkentése; a keletkező hulladékok másodnyersanyagként vagy energiahordozóként történő hasznosítása; a nem hasznosítható hulladékok környezetvédelmi követelményeket kielégítő ártalmatlanítása; a hulladékok által elszennyezett területek rehabilitációja. A stratégiai elemek ismeretében a közoktatásban az ártalmatlanítás és a rehabilitáció vehető figyelembe. A vizsgálatok azt igazolják, hogy a tanulók tisztában vannak a szelektív hulladékgyűjtés fogalmával, a téma fontosságával, az életkorral ismereteik egyre bővülnek és pontosabbá válnak. A biohulladékok komposztálása egyre nagyobb teret hódít, ezért kiemelten kezeljük az ezzel kapcsolatos ismeretek átadását, terjesztését.

Jómagam A környezeti nevelés és értékek átadása címmel tartottam előadást. Vizsgálataim arra irányították a figyelmet, hogy: „az iskolai folyamatokról rendelkezésre álló empirikus tapasztalatok, amelyek a környezettudatos nevelésre irányulnak, hozzájárulhatnak az iskolák önreflexiójához, a fejlesztési irányok kijelöléséhez. A kutatás feltárta a tanárok módszertani kultúrájának tartalmát az adott kompetenciák fejlesztésében, a tanári és a tanulói elégedettségi vizsgálatok eredményeit, a tanárok tanulóképét, a tanár-diák viszony eredményességét. Ráirányította a figyelmet a tanártovábbképzések tematikai gazdagításának szükségességére. A gyakorlat számára jó tudásra, tapasztalatokra, konzultációkra van szükség az autonóm programok megalkotásához. Javaslatok fogalmazódtak meg egy új szemléletű iskolakép kialakításáról,

amelynek alapját a környezettudatos magatartásra nevelésről megfogalmazott ismereteink adnák.

Demeter Éva (főiskolai docens, Sárospatak) bemutatta: A terepgyakorlatok és a tanulmányi kirándulások beillesztése a tanító- és óvodapedagógus-jelöltek természettudományos és környezeti képzésébe motiváló hatású. Fokozza a hallgatók tanulási aktivitását, összefoglalja, integrálja más stúdiumok ismeretanyagát, alakítja a természethez és a környezethez való viszonyulásukat, kötődésüket. A terepgyakorlatok alkalmával végzett tevékenységek hozzájárulnak a képesség- és személyiségfejlesztéshez. A tanítójelöltek megtapasztalhatták, hogy a természet és a környezet iránti pozitív attitűd kialakításának helyszíne csak maga a természet, a valós környezet lehet.

Kiss Ferenc (tanszékvezető, Nyíregyháza) nagy sikerrel érzékeltette a versek szerepét a környezettudatosság kialakításában. Mindannyiunk alapvető érzelmi szükséglete a szeretetet, a gyengédség iránti igény, szeretetet adni és kapni, melynek lényege a szeretet tárgyához való odafordulás és az, hogy figyelmet szentelünk rá és törődünk vele. Ez olyan érzelmi alapot ad, amelyben világossá válhat, hogy nem másokat vagy a természetet, hanem magunkat kell meggyőzni, megváltoztatni ahhoz, hogy gyermekeink számára szebb jövőt tudjunk biztosítani. Ezen cél elérése érdekében a tudománnyal egyenrangúak lehetnek a művészet, az irodalom, a valóság megismerésének sajátos formái. Elősegítik a világ értékeinek, szépségeinek felfedezését, válaszokat keresnek az élet nagy kérdéseire, s mindezt érzéki benyomások, élmények alapján teszik. Egy vers katalizátorként segítheti a gyermekek érzelmi és esztétikai fejlődését.

A konferenciát támogatta Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesülete, a Debrecen Kultúrpark.

A „Környezetvédelem és pedagógia” című országos szakmai fórum erősítette a főiskola szerepét és jelentőségét a tudományos műhelyekben, a régiókban. Lehetőséget adott az újabb kutatások bemutatására, elemezte közoktatáspolitikai hatásukat, és rávilágított a megoldásra váró feladatokra. Érzékeltették a környezeti nevelés folyamat- és rendszerjellegét, az előttünk álló feladatokat a komplexitás megvalósításában. A konferenciának a médiumokban megjelenő visszhangja is jelentős volt.

